

Statnett

M i l j ø s t r a t e g i 2 0 0 9

j a n u a r 2 0 0 9

Overordnet mål

Målet for miljøstrategien er å sikre at Statnetts organisasjon konsekvent ivaretar miljøhensyn i tråd med den økende vekt disse hensynene får i samfunnet. Klima og andre miljømessige forhold skal være klart ivaretatt i de beslutninger som fattes. Statnett skal være anerkjent som en miljøansvarlig utbygger og forvalter av det norske sentralnettet, og som en dyktig tilrettelegger og premissgiver for et bærekraftig energisystem.

Forankring i Statnetts visjon og mål

Statnett skal være kjent som Europas mest nyskapende og miljøansvarlige nettselskap

Statnett har som et hovedmål:

Statnett skal være et miljøansvarlig selskap.

Målet fokuserer på:

- *Begrense miljøulempene ved våre anlegg*
- *Legge til rette for et kraftsystem som er klimavennlig og robust*
- *Ha en intern miljøpraksis som gir troverdighet utad*

Bakgrunn

Miljøstrategien er det verktøyet som skal sørge for at Statnett innfrir miljømålene for selskapet. Miljøstrategien skal sørge for at de miljømessige samfunnshensynene tydeliggjøres og operasjonaliseres i organisasjonen, slik at de sikres den vekt de fortjener i beslutninger. Strategien innebærer en økt vektlegging av miljø og særlig klima i beslutningsprosessene. For å virkeliggjøre dette må miljø- og klimahensyn integreres i kjernevirksomheten og derved i alle relevante beslutninger. Det forutsetter klare prioriteringer og valg. En god intern miljøpraksis er viktig både fordi det er ønskelig og fordi vi kan bli utfordret på området og fordi et godt omdømme kan gjøre det lettere å få gjennomslag for kontroversielle løsninger når det er nødvendig.

Statnett opererer i spenningsfeltet mellom viktige interesser knyttet til lokalt miljø- og landskapsvern, globale klimahensyn, forsyningssikkerhet og økonomi. Statnetts faglige utfordring er å avveie disse ulike hensynene på en klok måte og i tråd med samfunnets preferanser og myndighetenes retningslinjer, samt å fremme gode løsninger som begrenser konfliktene så mye som mulig. Samtidig må vi ha tydelige prioriteringer i det dilemmaet som kan oppstå mellom utbygginger med en positiv klimaeffekt og utbygging som medfører naturinngrep.

Statnett kan, som TSO, være et instrument for å utvikle bærekraftige løsninger i tråd med myndighetens prioriteringer. Statnett kan legge til rette for en mer bærekraftig kraftsektor i Norge og nabolandene ved tiltak innenfor nettutvikling og som premissgiver. Myndighetene og offentligheten trenger kunnskap om ulike handlingsalternativer mht gjennomføringsmuligheter og kostnader. Statnett har med sin systemkunnskap en naturlig rolle med å utvikle og formidle slik kunnskap. Kartlegging av kostnader ved elektrifisering offshore og av muligheter for offshore nett er gode eksempler på initiativ for å utvide kunnskapsgrunnlaget. Analyser for å utvikle en kabelstrategi og av hvor ny fornybar kraftproduksjon vil gi mest verdi (økonomisk og miljømessig), er eksempler på andre områder for utvidelse av kunnskapsgrunnlaget.

Statnett skal formidle faglig godt begrunnede analyser og vurderinger og overlate til andre å vurdere de politiske implikasjonene. Statnett bør ikke være redd for å utfordre ulike miljøgrupperinger når vi mener de tar feil og/eller mangler forståelse av systemvirkningene. Samtidig er det viktig å føre en åpen og saklig dialog og bruke miljøorganisasjonene vi samarbeider med aktivt, som et korrektiv. God dialog med Enova og NVEs ulike fagmiljø er også viktig for å sikre en god helhetsforståelse og et godt samspill på tvers av sektorgrensene.

Status i dag

Temaet miljø har stått sentralt i arbeidet med planlegging av kraftledningstraseer siden slutten av 1960 årene. Allerede i 1970 hadde man etablert et opplegg med ”alternative traseforslag framlagt til forhåndsuttalelse”, en forløper for ”melding”. Dette ble videreført i de omfattende planene for ledningstraseer fra Eidfjord og senere Jotunheimen/Breheimen.

Opp gjennom årene har Statnett hatt mange ulike FoU-prosjekter som har sett på forholdet mellom kraftledninger og biologisk mangfold. Det har primært vært fugl og reinsdyr som har fått den største oppmerksomheten, men i de senere år har også lav, sopp og insekter i kraftgaten blitt undersøkt.

FoU-prosjektet ”Miljøvennlige kraftledninger” 2006-2008 har hatt som mål å utvikle og teste nye løsninger for høyspentledninger nær tettbebygde strøk. Prosjektet fokuserte på EMF, estetikk og arealdisponering. Mastene har en helt annen utforming og konstruksjon enn tradisjonelle mastene.

Statnett har i løpet av de siste årene iverksatt mange miljøtiltak som følge av krav fra myndigheter, men også for å møte økende krav og forventninger om å ta miljøhensyn i vår virksomhet. Utbygging av lukkede systemer for oljeoppsamling ved transformatorstasjonene er et slikt tiltak.

Nye løsninger for kraftledningsprosjektet 420 kV Ørskog-Fardal som Statnett besluttet å konsesjonssøke i februar 2008, gir en miljøvern- og klimamessig bedre løsning. Endringen har en kostnadsramme på 600 mill kroner. Det vil bli bygget 4 nye transformatorstasjoner. Stasjonene vil blant annet legge til rette for ny fornybar kraftproduksjon, sikre strømforsyningen i regionen, gjøre det mulig å rive flere eksisterende kraftledninger og redusere behovet for nye ledninger i det regionale ledningsnettet. Søknaden omfatter nå ca 300 km ny 420 kV-ledning og riving av ca 110 km av eksisterende 132 kV ledningsnett.

Dilemmaer gir utfordringer

En av Statnetts hovedoppgaver er å balansere nytten ved økt overføringskapasitet mot kostnadene og ulempene. Mens globale miljøhensyn ofte taler for et sterkere nett, vil lokale miljøhensyn trekke i motsatt retning. To miljøhensyn som begge synes å få økende vekt, vil dermed i mange tilfeller stå mot hverandre i spørsmålet om nettførsterkninger. Statnetts viktigste utfordring på dette området er å foreta en klok avveining mellom de ulike hensynene og utvikle løsninger som så langt som mulig begrenser konflikten. Dette innebærer en videreføring og tydeliggjøring av dagens praksis som legger vekt på å fremme en effektiv kraftsektor på kort og lang sikt.

- ❖ Statnett skal bidra til en effektiv utnyttelse av eksisterende nett, både i Norge og i samspillet med våre handelspartnere. Dette gjøres ved å fremme gode markedsløsninger slik at produksjonsressursene og nettet blir effektivt utnyttet. Et sentralt mål i denne forbindelse er at prisområder defineres i tråd med faktiske overføringsbegrensninger, uavhengig av landegrenser. Større innslag av vindkraft kan øke behovet for å bruke prisområder både i Norge og i andre land. I Norge er gode prissignaler spesielt viktig for at markedet skal kunne gi et effektivt samspill mellom vindkraft og fleksibel vannkraft. Et kjernebudskap fra Statnett bør være at effektiv utnyttelse av fornybar kraft krever priser som styrer kraften dit den har størst verdi og som får markedsaktørene til å tilpasse seg på

en effektiv måte. Ineffektiv utnyttelse av nettet kan bety unødvendig store investeringer i nett og mindre evne til å absorbere ny fornybar kraft.

- ❖ Statnett vil arbeide for at ny fornybar kraft (og nytt forbruk) lokaliseres der dette er mest samfunnsøkonomisk effektivt. Det betyr at også kostnadene i nettet og systemvirkningene bør tas hensyn til ved lokalisering og valg av type fornybar kraft. Prissignaler via prisområder, marginaltapsledd og anleggsbidrag er viktige virkemidler her. Videre er det viktig å fortsette arbeidet for en best mulig koordinering av beslutninger om ny produksjon og tilhørende nettførsterkninger. Denne koordineringen kan bl.a. ivaretas via konsesjonsprosessen. Manglende koordinering kan føre til at nettet blir en bremse for utbygging av ny fornybar kraft, eller at det bygges nett som blir dårlig utnyttet fordi den fornybare kraften likevel ikke kommer. Den lange ledetiden for nye linjer er et viktig argument for å videreføre strategien med opsjonsbasert planlegging

Målformuleringer

Målbildet for miljø har tre dimensjoner, en klimamessig, en driftsmessig og en omdømmemessig.

KLIMA

Norges fornybare kraftressurser kan bidra vesentlig både til å redusere nasjonale og europeiske CO₂-utslipp. Det skyldes lave kostnader ved ny fornybar kraft og at vannkraften har stor fleksibilitet. Energi- og klimapolitikken er i støpeskjeen og kan medføre store endringer i det norske kraftsystemet og betydelige muligheter for verdiskaping for Norge. Statnett skal være et instrument for å nå myndighetenes mål i klimapolitikken ved å være en *kunnskapsbasert premissgiver* og en *effektiv tilrettelegger* innenfor kraftsektoren.

- Statnett skal være en ledende premissgiver for utviklingen av det norske og nordeuropeiske kraftsystemet, ved å utrede helhetlige løsninger som er økonomisk effektive, som fremmer Europas klima- og energimål og bidrar til verdiskaping for Norge. Målet er å gi norske og europeiske myndigheter god innsikt i valgmuligheter og kostnader ved ulike løsninger.
- Statnett skal gjennom aktiv opsjonsbasert planlegging, klar kommunikasjon og god dialog med myndighetene bidra til en harmonisert utbygging av nett og fornybar kraft. Nettet bør ikke bli en forsinkende faktor i forhold til å nå myndighetenes mål.

DRIFT, VEDLIKEHOLD OG UTBYGGING

Statnett har som overordnet målsetting for drift, vedlikehold og utbygging av nettanlegg å redusere/minimalisere miljømessige og estetiske ulemper.

Drift

- Statnett skal dokumentere hvordan vi drifter og utnytter kraftsystemet optimalt.

Vedlikehold

- Statnett skal aktivt forebygge negative miljøpåvirkninger som følge av vår virksomhet
- Statnett skal overvåke anlegg og installasjoner slik at de holder den miljøstandard vi ønsker/krever.
- Statnett skal drive traséforvaltning som balanserer driftssikkerhet og miljø slik at en ivaretar artsmangfold i størst mulig grad.

Utbygging

- Statnett skal i planlegging, prosjektering og utbygging av nettet;
 - Drive traséplanlegging og søke miljøtilpassede løsninger som gir en god estetisk tilpasning til landskap og omgivelser og som i størst mulig grad bidrar til at inngrep i vernede områder og urørt natur unngås.
 - Muligheter for økt overføringskapasitet uten bygging av nye linjer skal alltid undersøkes. Det skal vurderes oppgradering før riving og nybygging og deretter søke tekniske løsninger som muliggjør fremtidig sanering av tilstøtende/underliggende nett, fremmer optimalt vedlikehold og som forlenger levetiden.
 - Ta hensyn til viktige leve-/funksjonsområder for dyrelivet, friluftsliv, kulturminner og kulturmiljø.
 - Ivareta hensynet til støypåvirkning på omgivelsene og elektromagnetiske felt og helse.
 - Bidra til utvikling av bedre og billigere kabelteknologi

Teknologi

- Statnett skal være en pådriver for utvikling av miljøvennlig teknologi.

TROVERDIG MILJØPRAKSIS

Miljøstyring

- Statnett, herunder datterselskapet Statnett Transport AS, har et miljøstyringssystem som til enhver tid er sertifisert iht. ISO 14001.
- Statnetts miljøprestasjoner framstilles gjennom et dokumentert miljøregnskap på Statnetts intranett-/internettside.

Kontor/eiendom

- All kontor- og eiendomsdrift i Statnett er sertifisert som Miljøfyrtårn.
- Statnetts kontor- og eiendomsdrift skal kun gi resirkulerbart avfall.
- Statnetts eiendomsmasse driftes på en energiøkonomisk måte.
- Statnetts eiendommer er ryddige og velstelte

Anskaffelser

- Statnett stiller høye miljøkrav til sine leverandører og etterprøver kontinuerlig etterlevelsen av disse.

Kommunikasjon

- Statnett kjøper CO2 kvoter på flyreiser, På sikt ønsker vi å tilstrebe at reiser som foretas i Statnetts tjeneste og/eller med Statnetts transportmidler er CO2-nøytrale.
- Statnett har elektroniske kommunikasjonsløsninger som reduserer reisevirksomheten til kun det mest nødvendige.

Den enkeltes ansvar

- Statnetts ansatte tar miljøansvar i all sin framferd.

OMDØMME

Omdømmet til Statnett skal forbindes med ansvarlighet og klar miljøprofil. Ekstern og intern kommunikasjon er et viktig premiss for måloppnåelsen. Vi har som ambisjon at 50% av befolkningen skal oppfatte oss som miljøansvarlige. Omdømmemålene er en del av omdømmestrategien.

Oslo, den 6. januar 2009

Gun Bente Johansen